

ANDRZEJ PAŚ

O pojęciu bioetyki. Refleksja nad jej genezą i statusem metodologicznym

Wprowadzenie

Interdyscyplinarność wiedzy naukowej umożliwia rzetelne poznawanie praw rządzących światem przyrody ożywionej i nieożywionej. W nauce XX wieku obserwujemy wyjątkową koncentrację badań natury ludzkiej [Pinker, 2005]. Dotarcie do istoty człowieka jako przedmiotu badawczego rozpoczęło proces syntezy poglądów różnych dyscyplin szczegółowych nauki XX wieku. Łączenie tych ścieżek badawczych objęło także pogranicze nauk przyrodniczych i humanistycznych. Postęp technologiczny i związana z tym ingerencja w biologiczne zasady życia, pojęte jako gwarancja biologicznej egzystencji organizmu ludzkiego, wygenerowało ścisłe powiązanie biologii oraz aksjologii. Pomędzy nimi znalazło się też zagadnienie etyczne, czyli problem badawczy nauki o moralności, próbujący odpowiedzieć na pytania: co, jak i po co człowiek może i powinien czynić? [Tyburski, Wachowiak, Wiśniewski, 2002].

Na kanwie rozważań na temat związków zagadnień badawczych biologii i etyki krystalizuje się również pogląd na historię bioetyki. Analiza źródłosłowa tego pojęcia eksponuje dwa człony greckie: *bios* – życie i *ethos* – obyczaj. Jednakże prosta interpretacja takiej ścieżki badawczej wprowadza szereg metodologicznych utrudnień. Jednym z zasadniczych jest konieczność dokonania analizy i oceny definicji bioetyki zakładanej

i reprezentowanej w różnych podejściach badawczych. Takie rozpoznanie możliwe jest poprzez retrospekcję historii myśli bioetycznej. Proponowany tu tok rozważań doprowadza do kluczowej kwestii w odkrywaniu treści bioetyki. Analiza retrospektywna oraz opisowa przedmiotu badań bioetyki dopomaga we wskazaniu kierunku refleksji nad możliwymi granicami współczesnej myśli bioetycznej oraz ewentualnie – w refleksji historycznej – pozwala orzec o jej uprzedniości w stosunku do genezy treści samej etyki. Pojawia się więc problem pierwszeństwa w ewolucyjnej myśli nad etycznością zachowań gatunku *Homo sapiens*. Możliwość wysubtelnienia i okazania pierwszeństwa bioetyki wobec treści etyki staje się wyrazem swoistego dojrzewania do współczesnego dyskursu, jaki dziś dopuszcza, a nawet przyjmuje bioetyka.

Historia pojęcia bioetyki

W badaniu korzeni pojęcia ‘bioetyka’ należy zwrócić szczególną uwagę na naczelny człon tego słowa. Takie podejście proponuje Jean Bernard, który widzi w nim rodzaj semantycznej ewolucji słowa ‘etyka’. To biologia sprawiła, iż w sposób szczególnie zaistniała szersza perspektywa badawcza etyki. Bernard dzieli historię moralności biologicznej i lekarskiej (gdyż tak różnicuje on wstępny etap formowania bioetyki) na trzy okresy: (a) „czas niewiedzy” – gdy ignorancja i bezsilność stanowią jedyną interpretację moralności i filozofii [Bernard, 1994, s. 17]; (b) „czas gaworzenia” – wówczas podejmowane są najnowsze problemy medyczne, jednak przy wykorzystaniu w aparacie pojęciowym starych metod [Bernard, 1994, s. 18]; (c) „okres od C. Bernarda do J. Monoda i F. Jacoba”, gdy wykorzystuje się w argumentacjach bioetycznych najnowsze odkrycia biologii molekularnej. Szczególnie wyraziście zagadnienia etyczne pojawiają się w tym ostatnim okresie, gdy następuje intensywny rozwój badań w biologii molekularnej. Według Bernarda to wyraz wyjątkowej konfrontacji determinizmu absolutnego i naczelnej kategorii etyki – wolności. Tym sposobem zrodziła się nowa etyka, współkreowana przez osiągnięcia fizyki, chemii i biologii molekularnej, pełna przejrzystości i obiektywizmu

poznania [Bernard, 1994, s. 19–21]. Historia narodzin bioetyki, jak wykazuje Bernard, to efekt osiągnięć wielu dyscyplin. Wydaje się jednak, że to dopiero pełen kontekst rozwoju nauk biologicznych pozwolił na wyraźny rozkwit dzisiejszej bioetyki.

Początkowo kategorię moralności interpretowano jedynie poprzez optykę filozoficzną, z czasem wyewoluowała ona w kategorię etyczną we właściwym, nowym rozumieniu; współczesna, stała się dyscypliną wspomagającą nauki prawne, filozoficzne i socjologiczne. Dopiero burzliwy rozrost dociekań biologicznych poszerza znacząco właściwy zakres etyki, który tak dalece pokrywa się z podejmowanymi kwestiami badawczymi nauk biologicznych, że dokonuje się niemal synonimiczne zbliżenie dwóch pojęć: etyki i bioetyki. Zatem zaznaczona tu niespójność pojęciowa zostaje przewyciężona – według Bernarda – przez swoisty powrót do interpretacji etyki w ujęciu Arystotelesa. Taka perspektywa umożliwia poszerzenie drogi poznania etycznego poprzez powtórne zapytania o zasady i równocześnie dopuszcza dyskusję opartą na refleksji nad zachowaniem w obliczu odkrywanych na nowo pryncypiów. Zestawienie zachowania przypisanego człowiekowi, a odnoszącego się do środowiska, pozwala na otwarcie możliwości wyrażenia fundamentalnej zasady miary i harmonii pomiędzy człowiekiem a jego otoczeniem [Bernard, 1994, s. 23]. Należałoby zauważyć, że problematyka zaprezentowana w takiej proveniencji filozoficzno-etycznej wyznacza hierarchiczną przynależność każdego organizmu do stosownego aspektu świata przyrody. Droga rozwoju bioetyki, jak sugeruje Bernard, prowadzi w historycznej rekonstrukcji do początków i źródeł wiedzy biologicznej.

Początki historyczne naukowej bioetyki

Problematyka moralna, poruszana w badaniach nauk przyrodniczych i medycznych, w pełni rozwinęła się dopiero w XX wieku. Wtedy też określony został status naukowy bioetyki. Za jego twórcę uważa się Van Rensselaera Pottera (1911–2001), profesora onkologii University of Wisconsin w Madison (USA). Punktem wyjścia jego rozważań stało się moralne działanie człowieka w odniesieniu do otaczającego środowiska

(w tym także do innych istot żywych). W konfrontacji z późniejszą refleksją Bernarda stanowisko reprezentowane przez amerykańskiego naukowca zdaje się być ściślej związane z zagadnieniami pogranicza ekologii i aksjologii. Bernard wyodrębnił ten decydujący moment w bioetyce poprzez ukazanie przetwarzania, początkowo inspiracji przyrodniczych i medycznych, w pewien system wartościowań, gdzie problematyka etyczna pozwoliła na schematyzację bioetyki. Z kolei Potter, powołując do życia nową dyscyplinę naukową, bioetykę, tłumaczył, iż ma ona stać się „mostem ku przyszłości”. Ukierunkowanie na przyszłość wiązało się z interdyscyplinarnością bioetyki, która upatrywała swój unaukowany już status epistemologiczny w połączeniu osiągnięć biologii i etyki, jako wiedzy o różnych systemach wartości¹.

W poszukiwaniach korzeni bioetyki stanowisko Pottera koncentruje się na określeniu jej filozoficznych pryncypiów. Takie globalne podejście sprawiło, iż podjął on „racjonalną refleksję nad procesami ewolucyjnymi, które zapewniły gatunkowi ludzkiemu przetrwanie oraz odnalezienie i wyodrębnienie tych programów rozwoju, których nie dostarczyła natura” [Wójcik, 2007]. Przeszłość, która dla Bernarda jest twórcza ze względu na rozwój myśli naukowej, dla Pottera wydaje się nieistotna. Bioetyka pojawiła się, ponieważ wymagał tego duch czasu, który pozwolił na wnikliwe badania ekologiczne i wzrastającą wiedzę o zagrożeniu środowiska naturalnego, które powstaje jako uboczny, negatywny skutek działalności ludzkiej. Dlatego też amerykański onkolog pojmował bioetykę jako nową dyscyplinę naukową, stanowiącą wynik refleksji biologicznych i technologicznych w powiązaniu z różnymi systemami etycznymi².

W tym samym czasie badania na Georgetown University prowadził Andre Hellegers, który użył terminu ‘bioetyka’, podejmując bliską Potterowi problematykę usytuowania zagadnień bioetycznych. Znaczący wpływ na przedmiot badań w tej dziedzinie miał również wybitny genetyk

---

¹ W swojej książce programowej pisał on: „Bioethics is advanced as a new discipline that combines biological knowledge with a knowledge of human value systems [...]. I chose bio- to represent biological knowledge, the science of living system; and I chose – ethics to represent knowledge of human value systems” [Potter, 1971, s. 2].

² Propozycja takiego rozumienia pojęcia bioetyka pada po raz pierwszy w artykule: Potter, 1970, s. 135.

Conrad Hal Waddington. Podobnie jak Potter widział on istotę bioetyki w oparciu jej na refleksji biologicznej [Bołoz, 1997, s. 26]. Niemniejszy wpływ w tym zakresie refleksji teoretycznej wywarli także inni znani badacze: etnolog Margaret Mead oraz biolog ewolucyjny Theodosius Dobzhansky. To właśnie ten ostatni ufundował inspirujące Pottera przesłanki jako podwaliny dzisiejszej bioetyki. Pierwsza z nich określała zakres i wpływ determinizmu praw natury na gatunek ludzki, który, pomimo osobliwości gatunkowej, jest podporządkowany tym właśnie zasadom. Druga akcentowała wyjątkowość ewolucji gatunku ludzkiego i potrzebę stworzenia okoliczności umożliwiających przetrwanie genetyczne *Homo sapiens*. Trzecia przesłanka – programowa – profilowała tok badań bioetycznych, opierając je na zagadnieniach ekologicznych, co miało stanowić trzon treściowy bioetyki. Degradacja ekosystemów dokonywana przez człowieka zobowiązywała do poszukiwania moralnych odniesień w celu odnalezienia narzędzi wiedzy, umożliwiających dalszą kontynuację istnienia bytu ludzkiego [Bołoz, 1997, s. 27]. Dominującą przesłanką w konstrukcji bioetyki Pottera okazała się właśnie ta trzecia myśl Dobzhansky’ego, w swojej koncepcji bioetycznej Potter kierował się bowiem troską o równowagę ekosystemu/ów. Właśnie ten postulat uczynił zasadą poznawalności nowej etyki globalnej, wyznaczając człowiekowi, wyposażonemu w instynkt samozachowawczy, zadanie poszukiwania nowych horyzontów wiedzy, umożliwiających ratowanie gatunku ludzkiego.

Płaszczyzna biologiczna w szczegółowym wydaniu ekologicznym naturalnie stwarzała właściwy kontekst dla naukowej refleksji bioetycznej. Wyraźnie dostrzegalny profil środowiskowy koncepcji Pottera i profil medyczny ujęcia Hellegersa wytworzyły przy tej okazji zasadniczą rozbieżność w sformułowaniu tematycznym i problemowym bioetyki. Wydaje się zatem, iż moment rozróżnienia tych dwóch sposobów myślenia wykreował dwa oblicza współczesnej bioetyki: ekologiczną oraz medyczną [Bołoz, 1997, s. 28].

Kolejną postacią istotnie wpływającą na rozwój bioetyki był Aldo Leopold, profesor University of Wisconsin w Madison. Podobnie jak Potter, był zwolennikiem rozszerzenia przedmiotu badawczego etyki: od człowieka poczynając, po całość przyrody organicznej i nieorganicznej. Taka operacja miałaby stworzyć unikatowy mechanizm działań ludzkich oparty

na wiedzy chroniącej naturalne środowisko przed degradacyjną działalnością człowieka, dlatego postulował on ekologiczną orientację etyki pod nazwą „etyka Ziemi”, uwzględniającą wzajemne odniesienie wszystkich komponentów ekosystemu [Konstańczak, 2003, s. 31–32]. Taka figura etyczna przedmiotu badań implikowała status etyczny wszystkich wspomnianych komponentów. Swoje rozważania oparł on na dwóch naczelnych filarach biologii: ekologii i teorii ewolucji. Z ekologii eksponował problematykę negatywnej eksploatacji środowiska przez człowieka. Uzasadniał to zhierarchizowaną strukturą ekosystemów, które są wzajemnie połączone i skoordynowane w działaniu. W tej wizji Leopold znalazł również miejsce dla ludzkiej natury jako części „w poziomowej strukturze przyrody”. Zarazem eksponował negatywne działanie, zakłócające wzajemną homeostazę ekosystemu poprzez nowe rewolucyjne technologie i ekspansję demograficzną [Konstańczak, 2003, s. 170–172]. Do teorii ewolucji włączył etykę, powstałą z moralności plemiennej, a spinającą dziś całość zagadnień moralnych dotyczących funkcjonowania ziemskiej biosfery, w tym i człowieka³. Ten sposób rozważań Leopolda stał się inspiracją dla Pottera, który, korzystając z globalnej i ekologicznej wizji etycznej Leopolda, sam wywiódł dyskurs bioetyczny, nazywając go wiedzą o przetrwaniu człowieka w środowisku naturalnym [Fiut, 1999, s. 19].

Główną rolę w kształtowaniu narodzin współczesnej bioetyki odegrały jednak dwa zasadnicze stanowiska naukowców: Hellegersa i Pottera. Powstały tym samym dwa ośrodki naukowe, reprezentujące główne nurty bioetyki. Pierwszy z nich – Naukowy Instytut Badawczy Hastings Center (Institute for the Study of Society Ethics and the Life Sciences USA) umieszczał zakres swoich badań etycznych w ramach nauk medycznych. Twórcą tego ośrodka był światowej sławy psychiatra oraz filozof wychowania Daniel Callahan. Jego program badawczy skupiał się na akcentowaniu aksjologicznych, prawnych oraz społecznych, zagadnień biologii i medycyny [Callahan, 1998, s. 259–266]. Miał on na celu wypromowanie nowej wykwalifikowanej kadry naukowej i stworzenie szerokiego programu nauczania etyki życia. Samą zaś bioetykę dzielił na „bioetykę regulatywną i kulturową”. Wskaźnikiem je wyróżniającym stały się tematy

³ Przedstawił to w swojej pracy badawczej, por. Leopold, 1993, s. 81.

medyczne, przypisane bardziej bioetyce kulturowej. Ogólnie, w poglądach wspomnianego filozofa moment uprzedniości etyki wobec bioetyki został wyraźnie zamieniony w efekt ujednoczenia problematyki. Dość szeroka orientacja bioetyczna pozwalała na umieszczenie wielu kwestii etycznych, takich jak etyka zawodowa, a w niej – etyka medyczna. Bioetyka była więc owocem refleksji etycznej, która ewoluowała na tyle, że wykształciła nową dyscyplinę naukową, tak pojemną, że mogła przyczynić się do regulacji zasadniczych treści etyki i jednocześnie wpływać na ewentualne rozwiązania współczesnych dylematów społecznych [Konstańczak, 2003, s. 41].

Drugim ośrodkiem, mającym wpływ na profil współczesnej bioetyki, był założony przez rodzinę Kennedych w roku 1971 The Joseph and Rose Kennedy Institute for the Study of Human Reproduction and Bioethics. Sztandarową postacią tej szkoły bioetycznej był wspomniany już Hellegers. Charakter dydaktyczny i szerokie spektrum interdyscyplinarne nauk humanistycznych oraz działów biologii, powodowało przydanie bioetyce wyraźnie naukowego waloru. W ramach zagadnień szczegółowych bioetyki więcej miejsca poświęcono zastosowaniu nowych środków biotechnologicznych i medycznych w życiu społecznym. Bioetyka, pomimo iż zyskała znaczącą pozycję akademicką, została jednak umiejscowiona pomiędzy centrum badań demograficznych a laboratorium biologii reproduktywnej [Bołoz, 1997, s. 30–31].

W ramach dyskursu historycznego nad pojęciem bioetyki wątkiem nader istotnym było także pojawienie się w *Encyklopedii katolickiej* hasła „bioetyka”. Opracowane ono zostało przez Ludwika Kostro. Ukazuje ono bioetykę jako „wiedzę normatywną obejmującą problematyką moralną, wynikającą ze struktur związanych z rozwojem nauk biomedycznych” [Kostro, 1989, s. 568]. Autor dokonuje swoistego przeglądu głównych nurtów, które historycznie kształtowały dzisiejszy profil badawczy bioetyki. Wskazuje szczególnie na trzy płaszczyzny problemowe: zachowania człowieka, poradnictwa i inżynierii genetycznej, oraz regulacji urodzin i regulowania przyrostu naturalnego. Polski badacz wyraźnie połączył w tym rozumieniu zawartość poruszanych tematów z dwóch wiodących ośrodków badawczych na świecie, wspomnianych już: Hastings Center oraz Kennedy Institute [Kostro, 1989, s. 568–569]. Kolejne opracowanie

encyklopedyczne Warrena Reicha ujmuje bioetykę podobnie, lecz zawęża ją do nauki o życiu i troski o zdrowie, ocenianą w świetle szeroko pojętej aksjologii [Reich, 1995, s. 19]. Według pokrewnej proveniencji bioetyka miała się stać systematycznym studium nad zachowaniem się człowieka i troski wobec życia i zdrowia w świetle fundamentalnych wartości moralnych [Leone, Privitera, 1994, s. 90].

Na rozkwit bioetyki jako nowej dyscypliny naukowej wpłynął też znacząco włoski badacz Elio Sgreccia. Uznał on, iż bioetyka jest działem filozofii moralnej. Zadaniem, nad którym powinna się koncentrować, miało być kategoryzowanie moralne interwencji w ludzką egzystencję, związane z rozwojem medycyny i nauk przyrodniczych [Biesaga, 2001, s. 18]. Według włoskiego myśliciela bioetyka jest dyscypliną wiedzy posiadającą charakter epistemologiczno-racjonalny. Wychodzi się w niej od określenia danych naukowych, biologicznych i odnosi je do centrum analizy, którym jest osoba ludzka, pojmowana ostatecznie w teologicznym aspekcie. Sgreccia postuluje zdefiniowanie przedmiotu materialnego bioetyki poprzez wskazanie granic i celowości ingerencji człowieka w człowieka, przy uwzględnieniu przedmiotu formalnego, dla którego kryterium owej ingerencji jest ocena godziwości takich działań. Dlatego też profil kompetencji bioetyki jest znacznie rozbudowany, poszerzony na tyle, iż czyni on etykę medyczną zaledwie częścią uniwersalnej bioetyki [Wolski, 2008, s. 43–44]. Poświadczeniem szerokiego spektrum zainteresowań tak rozumianej bioetyki jest wprowadzona przez niego ścisła metoda bioetyczna, którą nazywa „triangulacyjną”. Polega ona na ujęciu konkretnego przedmiotu analizy w trzech aspektach: biologicznym, antropologicznym i etycznym. Są to trzy centralne wymiary odniesienia, konieczne ze względu na interdyscyplinarność bioetyki. „Pierwsze dotyczy wymiaru epistemologicznego, który domaga się wnikliwego i uzupełnionego rozpatrywania samej natury faktu biomedycznego. Drugą płaszczyzną jest wymiar antropologiczny danego »przypadku«, który domaga się ukazania wszelkich implikacji takiego faktu dotyczącego człowieka. I wreszcie trzeci wymiar to etyczne możliwości jej aplikacji. Jest to ukazanie rozwiązań etycznych opartych na ich racjonalnym uzasadnieniu” [Wolski, 2008, s. 98–103]. W nieco innej linii argumentacyjnej występuje profesor bioetyki stosowanej na Uniwersytecie w Nottingham Ben Mepham, który stoi

na stanowisku utożsamienia bioetyki i filozofii moralnej, gdzie bioetyka byłaby rozsądnie postrzegana jako szeroka zakresowo, jak i treściowo, poddziedzina gałęzi filozofii zwanej etyką [Mepham, 2008, s. 5–7].

Równie obszerną tematycznie interpretację zakresu pojęcia bioetyki na gruncie polskim przedstawia Leszek Kordylewski. Zauważa on, że: „...bioetyka traktuje więc o wszystkim, co pojawia się na styku rozległych dziedzin biologii i etyki. W ramach bioetyki zapoznajemy się więc z bardzo szeroką gamą bulwersujących zagadnień, a przede wszystkim z wielością możliwych rozwiązań problemów nurtujących obecną populację ludzką” [Kordylewski, 1996, s. 11]. W szerokim spektrum zainteresowań porusza on tematy szczegółowe i ogólne, którymi powinna się zainteresować rozpatrywana nauka np.: reprodukcja, prawa zwierząt, badania naukowe, cierpienie, śmierć, terapia, transplantacja, płciowość i seks, mózg, rasizm, legislacja oraz edukacja bioetyczna. Jak widać, zarysowana perspektywa badawcza stanowi wyraźnie koniunkcyjne ujęcie szczegółowych dziedzin z pogranicza biologii i etyki.

Zakończenie

Warto na koniec zauważyć, że historia kształtowania się pojęcia i statusu metodologicznego bioetyki miała charakter dychotomiczny, ponieważ trop poszukiwań semantycznego znaczenia tego pojęcia osadza się na dwóch przeciwstawnych biegunach. Z jednej strony bioetyka staje się etyczną refleksją nad zagadnieniami środowiskowymi, które dotyczą obszarów badawczych zjawiskowej strony bytu ludzkiego, jego działań, jak i zachowań. Z drugiej, wysubtelnia się pakiet ogólnej problematyki antropologicznej. Wydaje się, że dyscyplina naukowa, którą jest bioetyka, to odpowiednia kompilacja przedmiotowa: ekofilozofii, etyki środowiskowej, etyki medycznej oraz problematyki antropologicznej. Ten mimo wszystko jednak odmienny aspekt metodologicznego spojrzenia na bioetykę wprowadza nas stopniowo w refleksję nad zagadnieniem przedmiotu oraz metod badawczych bioetyki; jednakże zagadnienie to stanowi już osobną, chociaż nie mniej interesującą treść refleksji filozoficznej i metodologicznej.

Bibliografia

- Bernard J., (1994), *Od biologii do etyki*, tłum. J.A. Żelechowska, Warszawa, Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Biesaga T., (2001), „Początki bioetyki, jej rozwój i koncepcja”, [w:] *Podstawy i zastosowania bioetyki*, [red.] T. Biesaga, Kraków, Wydawnictwo PAT, s. 11-25
- Bołoz W., (1997), *Życie w ludzkich rękach*, Wydawnictwo ATK, Warszawa.
- Callahan D., (1998), „Ethics and Population Limitation”, [w:] *Environmental Ethics* [red.], K.S. Shrader-Frechette, Lanham.
- Fiut I.S., (1999), *Ecoetyki. Kierunki rozwoju aksjologii współczesnej przyjaznej środowisku*, Kraków, Abrys.
- Konstańczak S., (2003), *Etyka środowiskowa wobec biotechnologii*, Słupsk, Wydawnictwo Pomorskiej Akademii Pedagogicznej.
- Kordylewski L., (1996), *Problemy bioetyki*, Kraków, Wydawnictwo UJ.
- Kostro L., (1989), „Bioetyka”, [w:] *Encyklopedia katolicka*, t. 2, Lublin, Wydawnictwo Towarzystwo Naukowe KUL, s. 569–570.
- Leone S., Privitera S., (1994), *Dizionario di bioetica*, Bologna, Arcireale.
- Mepham B., (2008), *Bioetyka. Wprowadzenie dla studentów nauk biologicznych*, tłum. E. Bartnik, P. Golik, J. Klimczyk, Warszawa, Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Pinker S., (2005), „Biologiczna koncepcja natury ludzkiej”, [w:] *Nowy Renesans. Granice nauki*, [red.] J. Brockman, tłum. P. J. Szwajcer, A. Eichler, Warszawa, CiS.
- Potter V.R., (1971), *Bioethics: Bridge to the Future*, Englewood Cliffs, Prentice Hall.
- Reich W.Th., (1995), *Encyclopedia of Bioethics*, Simon and Schuster Macmillan, New York, NY.
- Tyburski W., (1993), *Pojednać się z Ziemią. W kręgu zagadnień humanizmu ekologicznego*, Toruń, IPIR.
- Tyburski W., Wachowiak A., Wiśniewski R., (2002), *Historia filozofii i etyki do współczesności. Źródła i komentarze*, Toruń, Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa „Dom Organizatora”.
- Wolski J., (2008), *Bioetyka w perspektywie personalizmu. Studium w świetle myśli naukowej bpa Elio Sgreccii*, Łódź, Wydawnictwo Archidiecezjalne Łódzkie.
- Wójcik B., (2007), *Bioetyka i tożsamość człowieka*, Tarnów, Biblos.

Around the Concept of Bioethics. Consideration of its Genesis and Methodological Status

ABSTRACT. If we make an analysis of the issue of comparatively newly formed discipline which is bioethics, we will notice at the same time that – in its field of research (moral behaviour of a human being) – it agrees in methodological establishments with ethics. However, it seems that in this matter there is a certain, fundamental divergence.

Yet, since bioethics is supposed to reach the principles of man's biological life, it needs to include in its analysis the whole spectrum of the development of social behaviour, whose final „result” is the category of a human person interpreted as a bioethical creature.

KEY WORDS: history of bioethics, ethics, evolution, moral behavior, human nature

Andrzej Paś, Instytut Filozofii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, ul. Szamarzewskiego 89C, 60–569 Poznań, pasandrzej@wp.pl

